TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. birželio 2 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 87/357/EEB – 1 straipsnio 2 dalis – Taikymo sritis – Ne maisto produktai, kurie gali būti supainioti su maisto produktais – Sąvoka – Uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus – Pavojingumo prezumpcija – Nebuvimas – Įrodymai“

Byloje C-122/21

dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. vasario 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Get Fresh Cosmetics Limited

prieš

Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą,

dalyvaujant

V. U.,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal, teisėjai J. Passer, F. Biltgen, N. Wahl (pranešėjas) ir M. L. Arastey Sahún,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Get Fresh Cosmetics Limited*, atstovaujamos advokato M. Intos,

– Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos K. Dieninio ir V. Kazlauskaitės-Švenčionienės,

* Proceso kalba: lietuvių.

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos V. Karra ir O. Patsopoulou,

– Europos Komisijos, atstovaujamos E. Sanfrutos Cano, G. Goddin ir A. Steiblytės,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1987 m. birželio 25 d. Tarybos direktyvos 87/357/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų produktams, kurie, atrodydami kitokie, nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai, suderinimo (OL L 192, 1987, p. 49; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 8 t., p. 283) 1 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Get Fresh Cosmetics Limited* ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (Lietuva, toliau – Vartotojų teisių apsaugos tarnyba) ginčą dėl draudimo *Get Fresh Cosmetics* teikti rinkai tam tikrus kosmetikos gaminius.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 87/357

3 Direktyvos 87/357 pirmoje–septintoje konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„kadangi kai kuriose valstybėse narėse galioja teisinės nuostatos ar taisyklės, taikomos tam tikriems produktams, kurie, atrodydami kitokie nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų saugai ar sveikatai; kadangi šios nuostatos vis dėlto skiriasi savo turiniu, taikymo sritimi ir mastu; kadangi šios nuostatos tam tikrose valstybėse narėse visų pirma taikomos visiems produktams, kurie yra panašūs į maisto produktus, tačiau nėra maisto produktai, tuo tarpu kitose valstybėse narėse jos skirtos produktams, kuriuos galima supainioti su maisto produktais, ypač su konditerijos gaminiais [saldumynais];

kadangi dėl šios situacijos Bendrijoje susidaro [sudaromos] prekėms laisvai judėti trukdančios didelės kliūtys ir nelygios konkurencijos sąlygos, taip pat nėra užtikrinama efektyvi vartotojų, ypač vaikų, apsauga;

kadangi būtina pašalinti šias kliūtis, kurios trukdo kurti bendrąją rinką ir jai veikti, bei užtikrinti deramą vartotojų apsaugą pagal 1975 m. balandžio 14 d. ir 1981 m. gegužės 19 d. Tarybos rezoliucijas dėl Europos ekonominės bendrijos pirmosios [(OL C 92, 1975, p. 1)] ir antrosios [(OL C 133, 1981, p. 1)] vartotojų apsaugos ir informacijos politikos programų, taip pat pagal 1986 m. birželio 23 d. Tarybos rezoliuciją dėl naujo vartotojų apsaugos politikos impulso [(OL C 167, 1986, p. 1)];

kadangi skirtingose valstybėse narėse turėtų būti vienodai saugoma vartotojų sveikata ir užtikrinama sauga;

kadangi dėl to būtina uždrausti prekiauti, importuoti ir gaminti bei eksportuoti produktus, kurie kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai, kadangi jie gali būti supainioti su maisto produktais;

kadangi reikėtų numatyti nuostatas, pagal kurias valstybių narių kompetentingos institucijos atliktų kontrolę;

kadangi pagal Tarybos rezoliucijose dėl vartotojų apsaugos išreikštus principus pavojingi produktai turi būti pašalinti iš rinkos“.

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma 2 dalyje apibrėžtiems produktams, kurie, atrodydami kitokie nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai.

2. 1 dalyje paminėti tokie produktai, kurie, nebūdami maisto produktais, turi tokią formą, kvapą, spalvą, išvaizdą, pakuotę, etiketę, tūrį ar dydį, kad vartotojai, o ypač vaikai, painioja juos su maisto produktais ir dėl to įsideda juos į burną, čiulpia ar praryja [kad tikėtina, jog vartotojai, o ypač vaikai, painios juos su maisto produktais ir dėl to įsidės juos į burną, čiulps ar praris], o tai gali būti pavojinga, nes dėl to galima, pavyzdžiui, uždusti, apsinuodyti arba gali būti virškinimo trakto perforacija ar obstrukcija.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad būtų uždrausta prekiauti šioje direktyvoje nurodytais produktais, juos importuoti, gaminti arba eksportuoti.“

6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės visų pirma užtikrina, kad būtų tikrinami rinkoje esantys produktai, siekiant nustatyti, ar nėra prekiaujama produktais, kuriems taikoma ši direktyva, ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad jų kompetentingos institucijos pašalintų arba priverstų pašalinti iš jų rinkų visus produktus, kuriems taikoma ši direktyva.“

Reglamentas (EB) Nr. 1223/2009

7 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių (OL L 342, 2009, p. 59) 9 ir 10 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(9) laikantis įprastų ar pagrįstai numanomų naudojimo sąlygų, kosmetikos gaminiai turėtų būti saugūs. Ypač pavojaus žmonių sveikatai negalima pateisinti potencialios rizikos ir naudos vertinimu.

(10) Pagal [Direktyvą 87/357] kosmetikos gaminio pateikimas, visų pirma jo forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, ženklinimas, tūris ar dydis, neturėtų kelti pavojaus vartotojų sveikatai ar saugai dėl panašumo į maisto produktus [dėl jo galimo painiojimo su maisto produktais].“

8 Šio reglamento 3 straipsnio „Sauga“ a punkte nustatyta:

„Rinkai tiekiami kosmetikos gaminiai turi būti saugūs žmonių sveikatai, jei naudojami laikantis įprastų ar numanomų naudojimo reikalavimų, ypač atsižvelgiant į:

a) pateikimą, įskaitant atitiktį [Direktyvai 87/357];

<...>“

Lietuvos teisė

9 Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 6 straipsnyje reglamentuoti maisto ir kitų į maistą panašių gaminių pateikimo rinkai ribojimai. Šios nuostatos 2 dalis draudžia teikti rinkai gaminius, savo forma, kvapu, spalva, išvaizda, ženklinimu, pakuote, dydžiu ar kitaip tokius panašius į maistą, kad vartotojai, ypač vaikai, galėtų būti klaidinami, o vartojant šiuos gaminius kaip maistą galėtų kilti pavojus sveikatai ar gyvybei.

10 Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymo (toliau – Produktų saugos įstatymas) 9 straipsnyje nustatyta:

„Pardavėjas privalo:

pateikti į rinką tik saugius gaminius.

<...>“

11 Produktų saugos įstatymo 3 straipsnio 5 dalyje numatyta:

„Saugus gaminys – bet koks gaminys, kurio vartojimas įprastomis, gamintojo nustatytomis ar galimomis iš anksto pagrįstai numatyti vartojimo sąlygomis, įskaitant ir ilgalaikį vartojimą, nesukelia jokios rizikos arba kelia vartotojų gyvybei ir sveikatai ne didesnę riziką negu ta, kuri teisės aktuose nustatoma kaip leistina bei laikoma atitinkančia aukštą vartotojų apsaugos lygį, įvertinant:

1) gaminio parametrus, jo sandarą, pakuotę, surinkimo ir naudojimo tvarką, priežiūrą vartojant;

2) poveikį kitiems gaminiams, jei yra pagrindas numatyti, kad jis bus vartojamas su kitais gaminiais;

3) gaminio pateikimą vartotojui, užrašus ant gaminio ar pakuotės, vartojimo ir sunaikinimo po vartojimo instrukciją ir kitą gamintojo pateiktą informaciją;

4) vartotojų kategoriją, ypač vaikų, kuriems gaminio vartojimas gali sukelti didesnę riziką.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 *Get Fresh Cosmetics* yra pagal Anglijos teisę įsteigta bendrovė, gaminanti kosmetikos gaminius, kaip antai tirpius vonios sūkurius. Šie gaminiai Lietuvoje platinami per interneto svetainę.

13 2018 m. gegužės 2 d. raštu Vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipėsi į *Get Fresh Cosmetics* gaminių platintoją Lietuvoje ir nurodė, kad tikrins atitinkamoje interneto svetainėje parduodamus kosmetikos gaminius. Ji paragino šį platintoją pateikti jai atsitiktinės atrankos būdu patikrinti atrinktų kosmetikos gaminių, t. y. įvairių rūšių tirpių vonios sūkurių (toliau – nagrinėjami gaminiai), gamintojo pavadinimą ir adresą, ženklinimo etiketes lietuvių ir originalo kalba, papildomus identifikavimo duomenis, tarptautinės kosmetikos ingredientų nomenklatūros (INCI, *International Nomenclature of Cosmetic Ingredients*) sąrašus ir kitus šiam patikrinimui reikalingus duomenis.

14 Šis platintojas 2018 m. gegužės 3 d. elektroniniu laišku informavo Vartotojų teisių apsaugos tarnybą, kad minėti gaminiai buvo pašalinti iš nurodytos interneto svetainės prieš porą savaičių, gavus informacijos apie jų panašumą į maisto produktus. Jis taip pat nurodė, kad visi gaminiai turėjo Pranešimo apie kosmetikos gaminius portalo (*Cosmetic Products Notification Portal*) kodus ir buvo užregistruoti Sąjungoje, jie buvo pažymėti etiketėmis, kuriose nurodyta, kad negalima jų nuryti ar dėti į burną. Galiausiai jis pateikė Vartotojų teisių apsaugos tarnybai prašomus dokumentus.

15 Vartotojų teisių apsaugos tarnyba, patikrinusi nagrinėjamų gaminių atitiktį Reglamento Nr. 1223/2009 ir Produktų saugos įstatymo reikalavimams ir vadovaudamasi patikrinimo aktu, 2018 m. rugpjūčio 29 d. priėmė sprendimus, kuriuose konstatuota, kad minėti gaminiai neatitiko Reglamento Nr. 1223/2009 3 straipsnio a punkto ir 20 straipsnio 1 dalies reikalavimų, nes savo išvaizda, kvapu, forma ir dydžiu imitavo maisto produktus ir, kadangi atrodė kitokie, nei yra iš tikrųjų, kėlė pavojų vartotojų, ypač vaikų ir pagyvenusių žmonių, sveikatai ar saugai. Šiais sprendimais Vartotojų teisių apsaugos tarnyba, pirma, uždraudė teikti nagrinėjamus gaminius rinkai ir, antra, įpareigojo atitinkamą platintoją juos pašalinti iš rinkos, įspėti vartotojus apie su šiais gaminiais susijusią riziką, informuoti vartotojus apie galimybę grąžinti minėtus gaminius pardavėjui ir teikti informaciją dėl tolimesnės veiksmų eigos.

16 Vilniaus apygardos administracinis teismas iš dalies patenkino *Get Fresh Cosmetics* skundą, panaikino minėtus sprendimus ir įpareigojo Vartotojų teisių apsaugos tarnybą peržiūrėti nagrinėjamų gaminių atitikties Reglamento Nr. 1223/2009 3 straipsnio a punktui klausimą.

17 Minėtai tarnybai pateikus apeliacinį skundą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas panaikino tą sprendimą ir grąžino bylą Vilniaus apygardos administraciniam teismui nagrinėti iš naujo. Tas teismas atmetė *Get Fresh Cosmetics* skundą, o ši bendrovė apskundė tokį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, motyvuodama, be kita ko, tuo, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas padarė teisės klaidą, aiškindamas Direktyvos 87/357 1 straipsnį.

18 *Get Fresh Cosmetics* tvirtina, kad remiantis Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalimi reikia įrodyti, jog nagrinėjamų gaminių, kurie nėra maisto produktai, forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra tokie, kad tikėtina, jog vartotojai, o ypač vaikai, painios juos su maisto produktais ir dėl to įsidės juos į burną, čiulps ar praris, o tai gali kelti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojų.

19 Šiomis aplinkybėmis *Get Fresh Cosmetics* teigia, kad Vartotojų teisių apsaugos tarnyba negalėjo tik nustatyti, kad nagrinėjami gaminiai gali būti painiojami su maisto produktais, bet taip pat turėjo įrodyti dėl tokio supainiojimo atsirandantį jų pavojingumą. Ji teigia, kad šiuo tikslu Vartotojų

teisių apsaugos tarnyba turėjo atlikti tyrimus ir bandymus laboratorijoje, kad nustatytų, ar nagrinėjami gaminiai gali būti sulaužyti ir ar jie kelia apsinuodijimo pavojų, kai yra įdedami į burną, čiulpiami ar nuryjami.

20 Vartotojų teisių apsaugos tarnyba savo ruožtu teigia, kad kosmetikos gaminiai nėra skirti vartoti kaip maisto produktai, todėl pakanka tokio ne maisto ir maisto produkto panašumo, dėl kurio tikėtina, jog kosmetikos gaminys bus dedamas į burną, kad būtų galima daryti prielaidą, jog šis gaminys kelia pavojų vartotojų sveikatai.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad iš Reglamento Nr. 1223/2009 ir Direktyvos 87/357 (ją padeda geriau suprasti parengiamieji dokumentai, kurių pagrindu ji buvo priimta) aiškinimo matyti, jog kosmetikos gaminio ir maisto produkto panašumas yra veiksnys, dėl kurio *ipso facto* kyla bent potencialus pavojus vartotojų, ypač vaikų, sveikatai ar saugai.

22 Šiuo klausimu jis pažymi, kad Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalyje šios direktyvos taikymo sritis apibrėžta taip, kad ji taip pat taikoma galimam pavojui. Šiomis aplinkybėmis jam kyla abejonių dėl būtinybės įrodyti, kad šioje nuostatoje nurodyti produktai iš tikrųjų kelia pavojų. Vis dėlto, jeigu šią nuostatą reikėtų aiškinti taip, kad pagal ją reikalaujama, jog pavojus sveikatai ar saugumui būtų įrodytas objektyviais ir pagrįstais duomenimis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kam tenka ši įrodinėjimo pareiga.

23 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Reglamentą Nr. 1223/2009 atsakingas asmuo turi užtikrinti kosmetikos gaminių atitiktį Direktyvai 87/357 dar prieš pateikdamas juos rinkai ir, be kita ko, turėti šią atitiktį patvirtinančius duomenis.

24 Šiomis aplinkybėmis Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 87/357] 1 straipsnio 2 dalį reikėtų aiškinti kaip apibrėžiančią, kad to straipsnio 1 dalyje paminėti tokie produktai, kurie, nebūdami maisto produktais, turi tokią formą, kvapą, spalvą, išvaizdą, pakuotę, etiketę, tūrį ar dydį, kad vartotojai, o ypač vaikai, painioja juos su maisto produktais ir dėl to įsideda juos į burną, čiulpia ar praryja, o tai gali būti pavojinga, nes objektyviais ir pagrįstais duomenimis įrodyta, jog dėl to galima, pavyzdžiui, uždusti, apsinuodyti arba gali būti virškinimo trakto perforacija ar obstrukcija?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tokia įrodinėjimo našta tenka valstybės narės kompetentingai kontroliuojančiai institucijai?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

25 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad objektyviais ir pagrįstais duomenimis turi būti įrodyta, kad dedant į burną, čiulpiant ar nurijus gaminius, kurių, nors jie nėra maisto produktai, forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra

tokie, kad tikėtina, jog vartotojai, o ypač vaikai, juos painios su maisto produktais ir dėl to įsidės į burną, čiulps ar praris, gali kilti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus.

26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai siekia nustatyti, ar Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta į maisto produktus panašių gaminių pavojingumo prezumpcija, ar, priešingai, tokių gaminių pavojingumas turi būti įrodytas objektyviais ir pagrįstais duomenimis.

27 Šiuo klausimu visų pirma reikia konstatuoti, kad pagal Direktyvos 87/357 1 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma produktams, kurie, atrodydami kitokie, nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai.

28 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal šios nuostatos 2 dalį produktai, kurie, atrodydami kitokie, nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai, yra tokie, kurių, nors jie nėra maisto produktai, forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra tokie, kad tikėtina, jog vartotojai, o ypač vaikai, painios juos su maisto produktais ir dėl to įsidės į burną, čiulps ar praris, o tai gali kelti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojų.

29 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad, remiantis šių nuostatų formuluote, niekaip negalima daryti išvados, kad jomis būtų nustatoma kitaip atrodančių, nei yra iš tikrųjų, produktų pavojingumo prezumpcija arba kompetentingų nacionalinių institucijų pareiga objektyviais ir pagrįstais duomenimis įrodyti, kad dedant tokius produktus į burną, juos čiulpiant ar ryjant, gali kilti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus.

30 Iš tiesų Direktyvos 87/357 1 straipsnyje nenustatytas aplinkybės, kad produktas atrodo kitoks, nei yra iš tikrųjų, ir aplinkybės, kad jis kelia pavojų vartotojų saugai ar sveikatai, tiesioginis ryšys, jame tik numatyta, kad produktui taikomas Direktyvoje 87/357 nustatytas draudimas juo prekiauti, jį importuoti, gaminti ar eksportuoti, jei įvykdytos keturios kumuliacinės sąlygos.

31 Pirma, produktas turi būti ne maisto produktas, tačiau jo forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra kaip maisto produkto.

32 Antra, ankstesniame šio sprendimo punkte nurodytos savybės turi būti tokios, kad būtų galima numatyti, jog vartotojai, ypač vaikai, gali supainioti produktą su maisto produktu.

33 Trečia, turi būti galima numatyti, kad dėl šios aplinkybės vartotojai šį produktą gali dėti į burną, čiulpti ar praryti.

34 Ketvirta, šį produktą dedant į burną, čiulpiant ar ryjant, gali kilti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus.

35 Be to, reikia konstatuoti, kad Direktyvoje 87/357 nėra nuostatos, kurioje būtų įtvirtinta produktų, kurie atrodo kitokie, nei yra iš tikrųjų, pavojingumo prezumpcija ar visų pirma prezumpcija, kad tokius produktus dedant į burną, čiulpiant ar ryjant kyla pavojus, tačiau, atvirkščiai, remiantis paskutine sąlyga, matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas reikalauja, kad toks pavojus būtų vertinamas kiekvienu konkrečiu atveju.

36 Be to, jei Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalis būtų aiškinama kaip nustatanti tokią prezumpciją, tai reikštų *de facto* draudimą prekiauti tokiais produktais.

37 Vis dėlto Direktyva 87/357 iš esmės nesiekiama uždrausti prekiauti visais produktais, kurie nėra maisto produktai ir kurie gali būti supainioti su jais.

38 Iš tiesų iš šios direktyvos antros–penktos konstatuojamųjų dalių matyti, kad ji buvo priimta siekiant pašalinti laisvo judėjimo kliūtis, atsirandančias dėl nacionalinės teisės nuostatų, susijusių su tam tikrais produktais, kurie atrodydami kitokie, nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų saugai ir sveikatai, kartu užtikrinant, kad įvairiose valstybėse narėse tam būtų taikomas vienodos apsaugos lygis.

39 Toliau konstatuotina, kad iš Direktyvos 87/357 1 straipsnio, konkrečiai iš šio sprendimo 31–34 punktuose primintų keturių sąlygų, matyti, kad, kaip teigia Europos Komisija, ši direktyva taikoma neapibrėžtam skaičiui tam tikrų savybių turinčių produktų, dėl kurių kiekvienu konkrečiu atveju ir atsižvelgiant į kiekvieną valstybę narę reikia nustatyti, ar jie gali kelti šioje direktyvoje nurodytą pavojų.

40 Taigi Direktyva 87/357 suponuoja, kad kompetentingos nacionalinės institucijos kiekvienu konkrečiu atveju turi įvertinti, ar įvykdytos šios direktyvos 1 straipsnyje išvardytos sąlygos, pateisinančios sprendimą uždrausti produktą pagal minėtos direktyvos 2 straipsnį, tam, kad būtų galima atlikti tokio sprendimo administracinę arba teisminę kontrolę.

41 Šiuo tikslu tuo atveju, kai nagrinėjamas produktas savo išvaizda ar kvapu yra panašus į maisto produktą, jos turi įvertinti ne tik tikimybę, kad jis gali būti supainiotas su maisto produktu ir dėl to dedamas į burną, čiulpiamas ar ryjamas, bet ir tokio veiksmo keliamą pavojų.

42 Šis vertinimas visų pirma turi būti grindžiamas objektyviais atitinkamų produktų požymiais. Taigi gaminys, kurio išvaizda ar kvapas tik iš dalies primena maisto produktą, tikriausiai nebus painiojamas su tokiu maisto produktu. Siekiant nustatyti, ar, tokį gaminį dedant į burną, čiulpiant ar ryjant, gali kilti uždusimo, apsinuodijimo arba virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus, taip pat turi būti atsižvelgiama į tokias savybes, kaip ne maisto produkto medžiagos ir sudėtis, kurias prireikus turi nurodyti minėtu produktu prekiaujantis asmuo.

43 Be to, atliekant šį vertinimą, reikia atsižvelgti į asmenų kategorijų ir vartotojų, kurie gali susidurti su maisto produktų išvaizdą turinčiais gaminiais, visų pirma vaikų, kaip matyti iš pačios Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalies formuluotės, pažeidžiamumą.

44 Galiausiai konstatuotina, kad nors šis vertinimas turi apimti keturias Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas, nei pagal šią nuostatą, nei pagal jokią kitą šios direktyvos nuostatą nereikalaujama, kad kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos objektyviais ir pagrįstais duomenimis įrodytų, kad vartotojai supainios gaminius su maisto produktais ir yra realus uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus.

45 Iš tiesų iš šios nuostatos formuluotės matyti, jog pakanka, kad, atitinkamą produktą įsidedant į burną, čiulpiant ar ryjant, galėtų kilti toks pavojus. Be to, reikalaujant įrodyti, kad toks pavojus tikrai pasireikš, būtų prieštaraujama Direktyva 87/357 nustatytam asmenų ir vartotojų apsaugos

reikalavimui ir neužtikrinama teisinga šio reikalavimo ir laisvo prekių judėjimo reikalavimo (tikslo, kurio siekiama šia direktyva, kaip matyti iš jos antros–penktos konstatuojamųjų dalių) pusiausvyra.

46 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 87/357 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip: objektyviais ir pagrįstais duomenimis nebūtina įrodyti, kad, dedant į burną, čiulpiant ar ryjant gaminius, kurių, nors jie nėra maisto produktai, forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra tokie, kad tikėtina, jog vartotojai, o ypač vaikai, juos painios su maisto produktais ir dėl to įsidės į burną, čiulps ar praris, gali kilti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus. Vis dėlto kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos kiekvienu konkrečiu atveju turi įvertinti, ar produktas atitinka šioje nuostatoje išvardytas sąlygas ir tai pagrįsti.

Dėl antrojo klausimo

47 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1987 m. birželio 25 d. Tarybos direktyvos 87/357/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų produktams, kurie, atrodydami kitokie, nei yra iš tikrųjų, kelia pavojų vartotojų sveikatai ar saugai, suderinimo 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip: objektyviais ir pagrįstais duomenimis nebūtina įrodyti, kad, dedant į burną, čiulpiant ar ryjant gaminius, kurių, nors jie nėra maisto produktai, forma, kvapas, spalva, išvaizda, pakuotė, etiketė, tūris ar dydis yra tokie, kad tikėtina, jog vartotojai, o ypač vaikai, juos painios su maisto produktais ir dėl to įsidės į burną, čiulps ar praris, gali kilti uždusimo, apsinuodijimo, virškinimo trakto perforacijos ar obstrukcijos pavojus. Vis dėlto kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos kiekvienu konkrečiu atveju turi įvertinti, ar produktas atitinka šioje nuostatoje išvardytas sąlygas ir tai pagrįsti.

Prechal Passer Biltgen

Wahl Arastey Sahún

Paskelbta 2022 m. birželio 2 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris
A. Calot Escobar

Antrosios kolegijos pirmininkė
A. Prechal